

Nr 52

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkterna 46, 81, 105 och 156) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1958/59 beräkna följande förslagsanslag, nämligen

Ersättning till försvarets fastighetsfond:

Arméns delfond	39 000 000
Marinens delfond	12 000 000
Flygvapnets delfond	23 300 000
Befästningars delfond	20 700 000

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 45, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 januari 1958, föreslagit riksdagen att dels godkänna vid berörda statsrådsprotokoll såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59, dels ock för nämnda budgetår under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 38 993 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 11 944 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 23 322 000 kronor samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 20 747 000 kronor.

Beträffande byggnader m. m. redovisade på *arméns, marinens och flygvapnets* delfonder beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll, med i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945:180 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparationer och underhåll till viss procent av den fak-

tiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper. Den första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigstälts före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen — nyare byggnader — omfattar byggnader, som färdigstälts efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre respektive kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigstälts. Underhållskvoten utgör vid 1935 års prisnivå i första gruppen 1,1 % för arméns och flygvapnets delfonder och 1,5 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 0,8 respektive 0,4 % för de tre delfonderna. Omräknade till 1957 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (311) utgör underhållskvoterna i första gruppen 3,42 % för arméns och flygvapnets delfonder och 4,67 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 2,49 % respektive 1,24 % för samtliga tre delfonder. De procentuellt beräknade underhållsmedlen har hittills uppdelats på två poster, nämligen en för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och en för smärre förbättringsarbeten. Såsom närmare redovisas i det följande föreslår emellertid fortifikationsförvaltningen att någon uppdelning i fortsättningen icke skall ske. — Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten).

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas marinens hamnanläggningar i enlighet med vad som anförts i propositionen 1948:157 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49. Underhållsmedel för dessa anläggningar skall fastställas efter uppskattning och medel anvisas å särskild delpost. Enligt samma proposition skall underhållet av övnings- och skjutfälten bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskilda delposter.

Enligt samma proposition 1948:157 skall underhållskostnaderna för flygfälten beräknas i viss relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946. Flygfältens befästningsanläggningar skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 mars 1957 utgå ur fondredovisningen per den 1 juli 1958 med undantag för vissa anläggningar, som enligt samma beslut skall upptagas till redovisning såsom byggnader under arméns, marinens och flygvapnets delfonder. För sistnämnda anläggningar beräknas underhållsmedel enligt den procentuella metod som gäller för byggnader i övrigt.

För objekt redovisade på *befästningars delfond* — befästningar och berg-rum m. m. — skall beräkningen av underhållskostnaderna enligt nämnda

proposition 1948: 157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som bergrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951: 88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten utgör för år 1957 1,16 %. För iståndsättning av befästnings- och bergrumsanläggningar anvisas dessutom särskilda medel.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1957. Dessa värden har ämbetsverket i förekommande fall justerat med hänsyn till beslut av Kungl. Maj:t under de två första månaderna av innevarande budgetår att vissa byggnader m. m. skall upptagas till redovisning på delfonderna respektive avgå ur delfonderna. Fortifikationsförvaltningen har sålunda icke tagit hänsyn till sådana av ämbetsverket gjorda framställningar om invärderingar eller överflyttningar, beträffande vilka Kungl. Maj:t icke fattat beslut före den 1 september 1957, utom såvitt avser ett förslag av ämbetsverket den 24 oktober 1957 om redovisning å fastighetsfonden av vissa baracker.

I sitt förslag till stat för nästa budgetår föreslår fortifikationsförvaltningen i fråga om redovisningen av de olika utgiftsposterna att de procentuellt beräknade underhållsmedlen icke som nu sker uppdelas på två poster utan i sin helhet upptages under posten för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. Vidare föreslås att posterna för olika rationaliseringsåtgärder sammanföres till en för varje delfond gemensam delpost, benämnd Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.

Fortifikationsförvaltningen beräknar reparations- och underhållskostnaderna för *arméns delfond* till sammanlagt 31 162 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att de behovsprövade underhållsmedlen, avsedda för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten), har de senaste budgetåren starkt begränsats. Ehuru en stark återhållsamhet i fråga om statsutgifter alltjämt är påkallad, anser departementschefen dock att en höjning av de behovsprövade underhållsmedlen är nödvändig med hänsyn till den risk för kapitalförstöring, som en långt driven nedpressning av underhållet kan leda till. Departementschefen föreslår därför i det följande en uppräknig av posterna för iståndsättningsarbeten under försvarsgrenarnas och befästningars delfonder samt av posten för underhåll av hamnanläggningar under marinens delfond.

Departementschefen föreslår vidare, i anslutning till vad som härom anförts i det föregående, att de procentberäknade underhållsmedlen icke uppdelas utan i sin helhet upptages under posten till löpande reparation

och underhåll av byggnader m. m. samt att de för olika rationaliseringsåtgärder beräknade medlen sammanföres under en för varje delfond gemensam post, benämnd Vissa rationaliseringsåtgärder.

Beträffande beräkningen av de olika posterna under arméns delfond biträder departementschefen fortifikationsförvaltningens förslag utom i vad avser Iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. och Övriga iståndsättningsarbeten. Departementschefen föreslår att ifrågavarande poster upptages med 800 000 kronor respektive 9 550 000 kronor, vilket i förhållande till medelstilldelningen för innevarande budgetår innebär höjningar med 500 000 kronor och 3 550 000 kronor. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för arméns delfond torde således uppföras med ett belopp av 27 512 000 kronor (nu 21 946 000 kronor).

Beträffande *marinens delfond* har fortifikationsförvaltningen beräknat anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 9 537 000 kronor.

För underhåll av hamnanläggningar föreslår departementschefen för nästa budgetår ett belopp av 1 190 000 kronor och för iståndsättningsarbeten 1 650 000 kronor, vilket i förhållande till medelstilldelningen för innevarande budgetår innebär ökning med 390 000 kronor respektive 500 000 kronor. För vissa rationaliseringsåtgärder föreslår departementschefen vidare ett belopp av 425 000 kronor eller lika mycket som beräknades för sådana åtgärder för innevarande budgetår.

Beträffande beräkningen av övriga delposter biträder departementschefen fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för marinens delfond torde således bära upptagas till 7 882 000 kronor (nu 6 807 000 kronor).

Vidkommande *flygvapnets delfond* har fortifikationsförvaltningen beräknat anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 10 377 000 kronor.

Departementschefen föreslår för iståndsättningsarbeten för nästa budgetår ett belopp av 1 900 000 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till medelstilldelningen för innevarande budgetår med 1 200 000 kronor.

I övrigt biträder departementschefen fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för flygvapnets delfond bör således för nästa budgetår uppföras med 9 277 000 kronor (nu 7 444 000 kronor).

Vad slutligen beträffar *befästningars delfond* har fortifikationsförvaltningen beräknat anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 15 540 000 kronor.

Departementschefen beräknar de procentberäknade underhållskostnaderna för å fastighetsfonden invärderade befästningar och bergrum m. m. till 9 996 000 kronor. För iståndsättningsarbeten föreslår departementschefen ett belopp av 2 400 000 kronor, vilket innebär en ökning med

1 800 000 kronor i förhållande till medelstildelningen för innevarande budgetår. I övrigt biträder departementschefen fortifikationsförvaltningens förslag och uppskattar således medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond till 12 936 000 kronor (nu 9 825 000 kronor).

Någon uppdelning av reparations- och underhållskostnaderna i enlighet med vad som sker beträffande försvarsgrenarnas delfonder har hittills icke förekommit. Då emellertid någon särskild anledning att bibehålla denna olikhet icke synes föreligga och då fortifikationsförvaltningen funnit erforderligt att i sin egen bokföring dela upp ifrågavarande kostnader, föreslår departementschefen att kostnaderna även i staten upptages under särskilda delposter.

I fråga om arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder förutsätter departementschefen, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

För *avsättning till värdeminskningsskonto* har upptagits ett belopp av 13 085 000 kronor (nu 11 972 000 kronor).

Anslagsposterna till *hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden* har uppskattats till 8 024 000 kronor (nu 6 775 000 kronor).

Under titeln *Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler* redovisas de belopp, som över budgeten tillföres respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmas i princip så att en förräntning efter 4 % erhålles på det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet, att i form av överskott tillföras riksstatens inkomstsida.

Ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler för nästkommande budgetår beräknas, för arméns delfond till 39 038 000 kronor, för marinens delfond till 11 944 000 kronor, för flygvapnets delfond till 23 322 000 kronor och för befästningars delfond till 20 747 000 kronor eller således till sammanlagt 95 051 000 kronor (nu 79 904 000 kronor). De i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade anslagen bör å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed, utom det till arméns delfond beräknade ersättningsanslaget, som bör uppföras med 38 993 000 kronor.

Inkomsterna av *hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden* har för nästa budgetår beräknats till 5 155 000 kronor (nu 5 415 000 kronor). För inkomster av *övnings- och skjutfält* har räknats med 2 475 000 kronor (nu 2 505 000 kronor). För *diverse inkomster* har beräknats 2 290 000 kronor (nu 2 015 000 kronor).

Det *överskott*, som skall tillföras riksstatens driftbudget, bör såsom hittills varit fallet beräknas till 4 % på den vid respektive budgetårs början å

fonden redovisade kapitalbehållningen. I enlighet med riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1958/59 bör överskottet å försvarets fastighetsfond upptagas med 26 255 000 kronor (nu 25 070 000 kronor). Beloppet bör enligt riksräkenskapsverket uppdelas med 9 410 000 kronor på arméns delfond, 4 170 000 kronor på marinens delfond, 9 405 000 kronor på flygvapnets delfond och 3 270 000 kronor på befästningars delfond. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

Utskottet. Vid sin behandling föregående år av Kungl. Maj:ts förslag till stat för försvarets fastighetsfond framhöll utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 42, att försvarets byggnadsbestånd, särskilt arméns äldre kaserner, vore i synnerligen dåligt och otidsenligt skick. Utskottet fann det otillfredsställande, att värnpliktig och övrig militär personal skulle behöva förläggas och utbildas i byggnader med en långtifrån nöjaktig sanitär standard. Den restriktiva medelstildelningen för här ifrågakvarande ändamål kunde i längden icke bibehållas utan allvarlig risk för kapitalförstöring. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t till ett kommande år skulle vidtaga åtgärder i syfte att åstadkomma ett bättre tillgodoseende av medelsbehovet på detta område.

Med hänsyn härtill finner utskottet med tillfredsställelse, att departementschefen nu föreslagit en höjning av de behovsprövade underhållsmedlen, som innebär en uppräknig av posterna för istandsättningsarbeten under försvarsgrenarnas och befästningars delfonder. Utskottet tillstyrker detta förslag och har i övrigt icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 januari 1958 såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59;

b) för budgetåret 1958/59 under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 38 993 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 11 944 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 23 322 000 kronor,

*Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars del-
fond 20 747 000 kronor.*

Stockholm den 18 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Boman, Thun, Pålsson, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Ragnar Bergh, Palme och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmberg, Petterson i Degerfors, Thapper, Ståhl, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Staxäng, Rubbestad, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Widén, Nilsson i Göingegården och fröken Vinge.